

Näyte 24a: Korpiselkä

K: No siulasko Gromoin smodrakoist olis paginua?

MV: Nii, kyllähän niistä smodrakoista paiss(t)ah ja äijä... Ne kun ol´i niin suurie herroi olevinah ne ven´alaset meččäherrat... Voinha mie tarinoija, migäl mieleh juohtuu... Tolv´jarven seutuloista. En´nen vanhoih aigoih, tuatontuattoiloin elaigoih, ei sielgi Karjalassa päiti savotaruadeita olluh, rahvas elettih mečätyksel, kalatuksel da kassenpoltol. Jengua ei ollun ni sousen. Oravakihtelyksil da rugehel maksettih verot dai ostettih puoditarbehel. Eihäin niih aigoih äijiä ostamista ni olluh, suola nyt oli n´eprimenno ossettava, da siid kynn´äräkymmen´in gritonuo tahi holstinua naisväjel pyhäjupkaks. A bohatemman talon emännäl vielä sulkkupaikku. A mužikkuväjel muuda ni midä ku svuapku tahi hurašku sliäppy. Vai sid kun rahvas kyläh lisäydy, väheni mečän riista, kopadi kala järvilöis. Nygöin enämbi jengatta ei eletty, nyt ol´ylen hyvä, kun savotaruadeita rubei jäviytmäh. Ei n´iis senaigusis (z/)savodois kannon pituutta mitattu, eigä lunda puun juures suomittu, suksil seisohen puukirvehel hakata bločkutettih bokalleh dai katattih ladvas. Piloit kun ei näit silloin viel olluh. Kun puu nenga kirvehel hakates kuadu, kunnepäin sattu, ni siid ol´i parahiks vai kačču iččie da brujie, jotta puu ei kenen piäl kuadunuh tahi brujie murendannu. Nämis (z/)savotois muistin´a vielä nygöinki mužkanpiduset kannot kangahil tötötettih. Kun Gromofan firma kuulutti palvenleikkuun algavan Tolv´yarven lähimečäs, ni kylän mužikat, Jaakkoi ol´joukos, pyrgivyttih kilbua savotah jengua tienuamah. N´älgä panoo(/u) akatki lunda kualamah. Virma hyyräi Hilipistön talon suuren pert´in notrakkoin da loitombasien savodalasien elettäväksi. Kašun Miša jo mužikaks liččautu ja huisku palkattih pert´in lämmittäjäksi da smotrakkoin kuhar*kaksi. Oishan täh kuhar*kan virgah olluh muitai himohihie, vain Miša kun oli ylen kielevä brihačču, ka hänelleh tämä virka i annettih.

Gromovan smotrakat oltih suurie herroi. Ne kun vain midä lienöö krungahettu, ga kai seiččemen n´elisen kera hypättih käskyh. Sai siidä Miša-raiskaki hypätä paikkah dai toiseh. Kun yksi da toine heistä händä komendi. Eigö jo liene lopulla ruvennu himogi lähtemäh.

No smotrakat oldih yyy-len voikoit čuajua juomah. Mečas tuldua mugai joukollah ildatsotal stolan bokas issuttih, da čuaska čuaskan peräh somovuarin n´okas valutettih. Higie vain välil očas lykättih. Miša parahiks kergie suurel kattilal vettä tulehmos hiilluttua da samovuarih kuadua. Samovuaris ei kerdynny´ vetty keittyä, ku niin äijä juodih, hyvä, kun čuajua hiilavana pidi.

Erähän kerran virman ukkoherra toi Ven´ialta pirttu. Moonda monituista pudelie, sidä ihan iččiedä, punaleimaista, muistanettohan... Davai siid smotrad kun key puol´i kuppie luadimah da juomah, no viinahan on ainos mušikkua vägevembi, i dai veikkon´i smodrakat vesellyttih, Nygöihä se čuajun juontagi rubei vasta oigein luadiutumah, viinan ker.

Lopula ildua siidä rodiudu ihan kilbajuonda. Miša jživettä kattilah mättää, da vai ielleh samovuarih, viluksiha se čuaju lopu*la mäni, eigä siih čuajuheinät enämbi annettu magua eigä värie. Vain eihä ne veseldynyt smodrakat sidä dogadittu. Vilua vettä vain čuaska čuaskan peräs rysättih. A Miša riehtas vie kyselöö: "Ongo čuaju herroin mielä myöti vai pidääkö sidä kohendua?"

Ukkoherru, ummikko ven´alaine mušikku, mongertaa "a vot Miša, nenga, nenga, parahallaa, parahallaa, harašoo!" Dai smotrakat vuoronperäh hörähelläh: "Vai osua tämä mejän Miša keittiä hyviä čuajua. Nengon´i se kuharkka pidää olla!" Vai muuttu smotrakkoin kelloih iäni kun sulhattomat jiväpalat allettih čuaskasis kolkottoa. "Miša! Djebit foimait. Kannat jživettä suorah avannos stolah!"

Eeihäi se Miša senttäh ylenäijälti säikähtänny, hos hänelleh nenga kirahettih, davai häi smotrakkoi kiittämäh. Vain nengosie čuajunjuojie en oo ennen näh(ä)ny, en kuullun, kun en kergie vettä kandua, samovuarih, ku huuvetah, jo_on-samovuari, jo_on_samovuari tyhjä, mil aigua se kergie hiildyö kog´...?" Smodrakoil piäsi röhönagru(i) da ukkoherru sanoo "Mišal pidää palkkua nostua..." Mie kun en ven´ua malta, kui se sano vain tuoda, vain jällespäi sanottih, jotta muga sano herru, jotta palkkua pidää Mišal nostua.

No, huondeksel smotrakat ylen äijäldi voiverehettih, da vačča kobras käbrisseldih, myötähäs pihal nel' luttih, ku jogahisel heil ylen äijäldi vaččua balberoit' ti.

Metatiedot:

Tekijä: Haastattelijana Matti Jeskanen, haastateltavana Mikael Vilokkinen

Omistaja: Kotimaisten kielten keskus (Kotus)

Käyttöehto: Muu käyttöehto: Äänitettä ei saa luovuttaa edelleen, muokata tai äänitteen sisältöä julkaista sitaattioikeutta laajemmassa määrin.

Äänitettä koskevat arkiston käytösäännöt

https://www.kotus.fi/palvelut/arkistot/nauhoitearkiston_kayttosaannot_ja_aineiston_tilaaminen

Ladattavuus: Ei

Lähde: Suomen kielen nauhoitearkisto, 5129:1, Kotimaisten kielten keskus.